

โครงการติดตามและประเมินผลการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม:
กรณีศึกษาโครงการห้องสมุดเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น
ณ โรงเรียนบ้านพุปลาไหล จังหวัดนครราชสีมา

ผศ.ดร.จิราภรณ์ หนูสวัสดิ์
และคณาจารย์สาขาวิชาการจัดการสารสนเทศ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1. พฤติกรรมการใช้ห้องสมุดและทรัพยากรสารสนเทศที่มาจากการดำเนิน “โครงการห้องสมุดเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น” ของครูและนักเรียน 2. ความคิดเห็นของครูและนักเรียนโรงเรียนบ้านพุปลาไหลที่มีต่อโครงการนี้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูและนักเรียนโรงเรียนบ้านพุปลาไหล จำนวน 27 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า

1. พฤติกรรมการใช้ห้องสมุดและทรัพยากรสารสนเทศที่มาจากการดำเนินโครงการนี้ของครูและนักเรียน พบว่า ส่วนใหญ่เข้าใช้ห้องสมุด 2-3 วันต่อสัปดาห์ เข้าใช้ห้องสมุดในช่วงพักกลางวันมีวัตถุประสงค์ในการเข้าใช้ห้องสมุดเพื่อค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม อ่านหนังสือประเภทการ์ตูนและหนังสือความรู้ทั่วไป เคยใช้สื่อดิจิทัลประเภทซีดี/ดีวีดี และต้องการให้ห้องสมุดจัดหาทรัพยากรสารสนเทศประเภทหนังสือความรู้ทั่วไป

2. ความคิดเห็นของครูและนักเรียนที่มีต่อโครงการนี้พบว่า ทุกคนทราบหรือเคยเข้าร่วมโครงการนี้ และเห็นว่าโครงการนี้มีประโยชน์ต่อชุมชน โรงเรียนและตนเอง ส่วนใหญ่ต้องการให้มีโครงการในลักษณะนี้อย่างต่อเนื่อง และส่วนใหญ่เห็นว่าโครงการนี้ดีอยู่แล้วและควรดำเนินการต่อไป

The monitoring and evaluation project of community academic services: a case study of “The Library for Local Development Project” at Ban Phuplalai School

*Asst. Prof. Dr. Jiraporn Noosawas
and Lecturers in Information Management*

The objectives of this research were: 1) to study the teachers' and students' behaviors in using the library and information resources resulting from “The Library for Local Development Project” at Ban Phuplalai School and 2) to explore their opinions towards “The Library for Local Development Project”. The samples were teachers and students in the community who participated in the project held on 9th August 2014 in total 27 people. The research instrument was questionnaire. The statistic used was percentage. The research results were as follows:

1. The teachers' and students' behaviors in using the library and information resources resulting from “The Library for Local Development Project” were found that: the frequency of library using was 2-3 days a week, time of using was lunch break, the objective of using the library was searching for further information, the resources often used were cartoon books and general knowledge books; most of users were familiar with the audio-visual material like CD/DVD and needed more general knowledge books.

2. Their opinions towards “The Library for Local Development Project” were found that: all of them recognized and used to participate in the project and agreed that the project was beneficial to community, school and themselves. They also agreed that it was a good project and should be run continuously.

โครงการติดตามและประเมินผลการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม: กรณีศึกษาโครงการห้องสมุดเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ณ โรงเรียนบ้านพุปลาไหล จังหวัดนครราชสีมา

ผศ.ดร.จิราภรณ์ หนูสวัสดิ์

และคณาจารย์สาขาวิชาการจัดการสารสนเทศ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 ได้กำหนดบทบาทของมหาวิทยาลัยอย่างชัดเจนในมาตรา 7 ว่า “ให้มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อ “การพัฒนาท้องถิ่น” ที่เสริมสร้างพลังปัญญาของแผ่นดิน ฟื้นฟูพลังการเรียนรู้ เชิดชูภูมิปัญญาของท้องถิ่น สร้างสรรค์ศิลปวิทยา เพื่อความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืนของปวงชน...” สาขาวิชาการจัดการสารสนเทศ ชมรมห้องสมุดเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น และสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ตระหนักถึงบทบาทในด้านดังกล่าวนี้เป็นอย่างดี จึงได้มีการดำเนินโครงการบริการวิชาการสู่สังคมเพื่อพัฒนาชุมชน/ท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องตลอดมา ภายใต้ปรัชญาการทำงานที่ว่า “การผลิตนักจัดการสารสนเทศและความรู้สู่การมีจิตบริการ บูรณาการเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนา” โดยมีรูปแบบการให้บริการวิชาการแก่สังคมในหลากหลายลักษณะ อาทิ การพัฒนาปรับปรุงอาคารห้องสมุด การจัดระบบห้องสมุด การนำทรัพยากรสารสนเทศไปมอบให้แก่ห้องสมุด การให้ความรู้เรื่องความสำคัญของการอ่าน หรือการฝึกอบรมพัฒนาอาชีพแก่ประชาชน เป็นต้น

“โครงการห้องสมุดเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ณ โรงเรียนบ้านพุปลาไหล จังหวัดนครราชสีมา” เป็นโครงการบริการวิชาการสู่สังคมโดยความร่วมมือระหว่างของทั้งสามหน่วยงานดังกล่าว ซึ่งเป็นโครงการที่จัดขึ้นเป็นประจำในเดือนตุลาคมของทุกปี ในช่วงปิดภาคเรียนที่ 1 ถือว่าเป็นโครงการที่ทำต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 ถึงปัจจุบัน พ.ศ. 2557 เป็นระยะเวลายาวนานถึง 4 ปี จากการดำเนินโครงการดังกล่าว นั้นพบว่าเกิดประโยชน์ทั้งฝ่ายผู้ให้และฝ่ายผู้รับโดยฝ่ายผู้ให้บริการ(ชมรมห้องสมุดเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น) นั้น พบว่า นิสิตได้ร่วมกันทำงานเป็นทีม รู้จักความอดทน รู้จักการให้อภัย รู้จักหน้าที่ความรับผิดชอบ รู้จักใช้ความคิดสร้างสรรค์ และรู้จักประยุกต์ใช้ความรู้ความสามารถที่ได้เรียนมา ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม ส่วนฝ่ายผู้รับบริการ (โรงเรียนบ้านพุปลาไหล) นั้นได้ห้องสมุดที่เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับครูและนักเรียน รวมทั้งประชาชนทั่วไปบริเวณใกล้เคียง

*อาจารย์ประจำสาขาวิชาการจัดการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

nusawadj@hotmail.com

ทางคณะผู้วิจัยในฐานะผู้ร่วมดำเนินโครงการฯ ดังกล่าวจึงจัดทำ “โครงการติดตามและประเมินผลการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม : กรณีศึกษาโครงการห้องสมุดเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ณ โรงเรียนบ้านพุปลาไหล” ขึ้นมา เพื่อต้องการทราบสภาพการใช้ประโยชน์อย่างแท้จริงจากห้องสมุดและทรัพยากรสารสนเทศตามโครงการดังกล่าว ซึ่งผลการวิจัยจะนำมาพัฒนาต่อยอดสู่การทำโครงการบริการวิชาการครั้งต่อไปให้ตอบสนองกับความต้องการของชุมชน/ท้องถิ่นมากขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้ห้องสมุดและทรัพยากรสารสนเทศที่มาจากการดำเนิน “โครงการห้องสมุดเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น” ของครูและนักเรียนโรงเรียนบ้านพุปลาไหล

2.2 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูและนักเรียนโรงเรียนบ้านพุปลาไหลที่มีต่อ “โครงการห้องสมุดเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น”

3. ขอบเขตของการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร ได้แก่ ครู และนักเรียนโรงเรียนบ้านพุปลาไหล

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู และนักเรียนโรงเรียนบ้านพุปลาไหล โดยเลือกเฉพาะ บุคคลที่เข้าร่วมโครงการบริการวิชาการแก่สังคมในวันที่ 9 สิงหาคม พ.ศ. 2557 จำนวน 27 คน ดังนี้

3.1.2.1 ครู ได้มาโดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยเลือกเฉพาะครูที่เข้าร่วมโครงการบริการวิชาการแก่สังคมในวันที่ 9 สิงหาคม พ.ศ. 2557 ทั้งหมดจำนวน 6 คน

3.1.2.2 นักเรียน โดยเลือกเฉพาะนักเรียนช่วงชั้นประถมศึกษาที่เข้าร่วมโครงการบริการวิชาการแก่สังคมในวันที่ 9 สิงหาคม พ.ศ. 2557 ได้มาโดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota sampling) จำนวน 21 คน โดยคำนึงถึงระดับช่วงชั้นของนักเรียนเป็นเกณฑ์ แบ่งเป็นนักเรียนช่วงชั้นประถมศึกษาตอนต้น จำนวน 10 คน นักเรียนช่วงชั้นประถมศึกษาตอนปลาย จำนวน 11 คน จากนั้นเลือกแบบบังเอิญ (Accidental sampling) จนครบตามจำนวนที่ต้องการ

ในการนี้คณะผู้วิจัยจะแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูให้อ่านและตอบด้วยตนเอง ส่วนนักเรียนคณะผู้วิจัยจะใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างตามแบบสอบถามฉบับเดียวกัน (ในการวิจัยครั้งนี้ได้ตัดกลุ่มนักเรียนช่วงชั้นอนุบาลออก เนื่องจากเป็นเด็กเล็กเกินไป)

3.2 ตัวแปรที่ศึกษา จำแนกตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

3.2.1 วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้ห้องสมุดและทรัพยากรสารสนเทศที่มาจากการดำเนิน “โครงการห้องสมุดเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น” ของครูและนักเรียนโรงเรียนบ้านพุปลาไหล

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ห้องสมุดและทรัพยากรสารสนเทศที่มาจากการดำเนินโครงการห้องสมุดเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมการใช้ห้องสมุดและทรัพยากรสารสนเทศของครูและนักเรียน

3.2.2 วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูและนักเรียนโรงเรียนบ้านพุปลาไหล ที่มีต่อ “โครงการห้องสมุดเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น”

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ โครงการห้องสมุดเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของครูและนักเรียนโรงเรียนบ้านพุปลาไหล

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) เพื่อสำรวจพฤติกรรมการใช้ห้องสมุด และทรัพยากรสารสนเทศที่มาจากการดำเนิน “โครงการห้องสมุดเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น” ของครูและนักเรียนโรงเรียนบ้านพุปลาไหล และสำรวจความคิดเห็นของครูและนักเรียนโรงเรียนบ้านพุปลาไหลที่มีต่อโครงการฯ ดังกล่าว

4.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามแบบตรวจรายการ (Check list) จำนวน 3 ตอน มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อสอบถามเกี่ยวกับ เพศ สถานภาพ ระดับชั้นที่สอนหรือกำลังศึกษา การใช้บริการห้องสมุดและทรัพยากรสารสนเทศ โดยมีข้อคำถามจำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการใช้ห้องสมุดและทรัพยากรสารสนเทศ ที่มาจากการดำเนิน “โครงการห้องสมุดเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น” ของครูและนักเรียนโรงเรียนบ้านพุปลาไหล เพื่อสอบถามเกี่ยวกับ ความถี่ในการเข้าใช้ห้องสมุด ช่วงเวลาในการเข้าใช้ห้องสมุด จุดประสงค์ในการเข้าใช้ห้องสมุด ประเภทหนังสือที่เลือกอ่าน การใช้บริการสื่อดิจิทัลประเภทซีดี และความต้องการให้ห้องสมุดจัดหาทรัพยากรสารสนเทศมาให้บริการ โดยมีข้อคำถามจำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของครูและนักเรียนโรงเรียนบ้านพุปลาไหลที่มีต่อ “โครงการห้องสมุดเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น” เพื่อสอบถามเกี่ยวกับการรับทราบการดำเนินงานของโครงการ ประโยชน์ของโครงการ ความต้องการให้มีการดำเนินโครงการต่อเนื่อง และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินงานของโครงการ โดยมีข้อคำถามจำนวน 4 ข้อ

4.2 การสร้างเครื่องมือและหาประสิทธิภาพเครื่องมือ มีวิธีดำเนินการดังนี้

4.2.1 ศึกษาข้อมูลเบื้องต้น โดยศึกษาการดำเนินงานโครงการห้องสมุดเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อเป็นแนวคิดและแนวทางในการสร้างเครื่องมือ

4.2.2 สร้างเครื่องมือ โดยศึกษาหลักการสร้างแบบสอบถาม แล้วกำหนดประเด็นและขอบเขตคำถาม ด้วยการจัดหมวดหมู่ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4.2.3 นำแบบสอบถามที่ได้ เสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบด้านความเที่ยงตรง (Validity) คือความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) และความเหมาะสมในด้านภาษา (Wording)

4.2.4 ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริง

4.3 วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

4.3.1 ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านพุปลาไหล

4.3.2 ดำเนินการแจกแบบสอบถามในวันที่ 9 สิงหาคม พ.ศ. 2557 ณ โรงเรียนบ้านพุปลาไหล ระหว่างการทำกิจกรรมตามโครงการบริการวิชาการแก่สังคม โดยแจกแบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพครู จำนวน 6 คน ส่วนนักเรียนช่วงชั้นประถมศึกษาตอนปลาย จำนวน 11 คน และนักเรียนช่วงชั้นประถมศึกษาตอนต้น จำนวน 10 คน คณะผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างตามแบบสอบถามฉบับเดียวกัน เนื่องจากนักเรียนช่วงชั้นดังกล่าวยังเป็นเด็กเล็ก อาจไม่เข้าใจคำถามหรืออ่านไม่ออก โดยการแจกแบบสอบถามจะใช้วิธีการเลือกแบบบังเอิญ คือ พบใครก็เลือกจนครบตามจำนวนที่ต้องการ

4.3.3 เก็บรวบรวมแบบสอบถาม แล้วคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ผลและแปลผล

4.4 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับวิเคราะห์ข้อมูล (SPSS for Windows) ทำการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และคำนวณค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

5. ผลการวิจัย

5.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	11	40.74
1.2 หญิง	16	59.26
รวม	27	100.00

2. สถานภาพ		
2.1 ครู	6	22.22
2.2 นักเรียน	21	77.78
รวม	27	100.00
3. การใช้บริการห้องสมุดและทรัพยากรสารสนเทศ ของโรงเรียนบ้านพุปลาไหล		
3.1 เคย	27	100.00
3.2 ไม่เคย	0	0.00
รวม	27	100.00

จากตารางที่ 1 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 27 คน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นหญิง จำนวน 16 คน (ร้อยละ 59.26) รองลงมาคือ เพศชาย จำนวน 11 คน (ร้อยละ 40.74)

ด้านสถานภาพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพเป็นนักเรียนจำนวน 21 คน (ร้อยละ 77.78) แยกเป็นนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายจำนวน 11 คน (ร้อยละ 52.38) รองลงมาคือ นักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น จำนวน 10 คน (ร้อยละ 47.62) รองลงมา คือ ครู จำนวน 6 คน (ร้อยละ 22.22)

ด้านการใช้บริการห้องสมุดและทรัพยากรสารสนเทศของโรงเรียนบ้านพุปลาไหล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เคยใช้บริการห้องสมุด จำนวน 27 คน (ร้อยละ 100.00)

5.2 พฤติกรรมการใช้ห้องสมุดและทรัพยากรสารสนเทศ ที่มาจากการดำเนิน “โครงการห้องสมุดเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น” ของครูและนักเรียนโรงเรียนบ้านพุปลาไหล

ตารางที่ 2 แสดงพฤติกรรมการใช้ห้องสมุดและทรัพยากรสารสนเทศ ที่มาจากการดำเนิน

“โครงการห้องสมุดเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น” ของครูและนักเรียนโรงเรียนบ้านพุปลาไหล

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) ความถี่ในการเข้าใช้ห้องสมุด		
1.1) ทุกวัน	3	11.11
1.2) 2-3 วันต่อสัปดาห์	14	51.85
1.3) สัปดาห์ละครั้ง	9	33.33
1.4) เดือนละครั้ง	1	3.70
2) ช่วงเวลาในการเข้าใช้ห้องสมุด		
2.1) เช้าก่อนเข้าเรียน/สอน	1	3.70
2.2) พักกลางวัน	17	62.96
2.3) หลังเลิกเรียน/สอน	10	37.04

2.4) ชั่วโมงที่ว่างจากการสอน	14	51.85
2.5) คาบกิจกรรมห้องสมุด	12	44.44
2.6) กิจกรรมสร้างสรรค์	1	3.70
3) จุดประสงค์ในการเข้าใช้ห้องสมุด		
3.1) เพื่อประกอบการศึกษาตามหลักสูตร	18	66.67
3.2) เพื่อค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม	21	77.78
3.3) เพื่อความบันเทิงและพักผ่อนหย่อนใจ	13	48.15
3.4) เพื่อเขียนรายงาน	5	18.52
3.5) เป็นเจ้าหน้าที่ห้องสมุด	1	3.70
4) ประเภทของหนังสือที่อ่านในห้องสมุด		
4.1) หนังสือพิมพ์	7	25.92
4.2) วารสาร/นิตยสาร	6	22.22
4.3) เรื่องสั้น/นวนิยาย	2	7.41
4.4) การ์ตูน	19	70.37
4.5) หนังสือแบบเรียน	13	48.15
4.6) หนังสือความรู้ทั่วไป	19	70.37
5) การใช้วัสดุทัศนวัสดุประเภทซีดี/ดีวีดี		
5.1) เคยใช้	20	74.07
5.2) ไม่เคยใช้	7	25.92
6) ประเภทของทรัพยากรสารสนเทศที่ต้องการให้ห้องสมุดจัดหาให้บริการ		
6.1) หนังสือพิมพ์	8	29.63
6.2) วารสาร/นิตยสาร	6	22.22
6.3) เรื่องสั้น/นวนิยาย	6	22.22
6.4) การ์ตูน	13	48.15
6.5) หนังสือแบบเรียน	14	51.85
6.6) หนังสือความรู้ทั่วไป	15	55.56
6.7) หนังสือพจนานุกรม/สารานุกรม	11	40.74
6.8) หนังสือภาพ	9	33.33
6.9) DVD	9	33.33
6.10) แผนที่/ลูกโลก	12	44.44

จากตารางที่ 2 แสดงพฤติกรรมการใช้ห้องสมุดและทรัพยากรสารสนเทศ ที่มาจากการดำเนิน “โครงการห้องสมุดเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น” ของครูและนักเรียนโรงเรียนบ้านพุปลาไหล พบว่ามีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 27 คน ดังนี้

ด้านความถี่ในการเข้าใช้ห้องสมุด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เข้าใช้ห้องสมุด 2-3 วันต่อสัปดาห์มากที่สุด จำนวน 14 คน (ร้อยละ 51.85) รองลงมา คือ สัปดาห์ละครั้ง จำนวน 9 คน (ร้อยละ 33.33) และทุกวัน จำนวน 3 คน (ร้อยละ 11.11) ตามลำดับ

ด้านช่วงเวลาในการเข้าใช้ห้องสมุดพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เข้าใช้ห้องสมุดในช่วงพักกลางวันมากที่สุด จำนวน 17 คน (ร้อยละ 62.96) รองลงมาคือช่วงเวลาที่ว่างจากการสอน จำนวน 14 คน (ร้อยละ 51.85) และคาบกิจกรรมห้องสมุด จำนวน 12 คน (ร้อยละ 44.44) ตามลำดับ

ด้านจุดประสงค์ในการเข้าใช้ห้องสมุด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการเข้าใช้ห้องสมุดเพื่อค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมมากที่สุด จำนวน 21 คน (ร้อยละ 77.78) รองลงมา คือ เพื่อประกอบการศึกษาตามหลักสูตร จำนวน 18 คน (ร้อยละ 66.67) และเพื่อความบันเทิงและพักผ่อนหย่อนใจ จำนวน 13 คน (ร้อยละ 48.15) ตามลำดับ

ด้านประเภทของหนังสือที่อ่านในห้องสมุด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อ่านหนังสือประเภทการ์ตูนและหนังสือความรู้ทั่วไปมากที่สุด จำนวน 19 คน (ร้อยละ 70.37) เท่ากัน รองลงมา คือ หนังสือแบบเรียน จำนวน 13 คน (ร้อยละ 48.15) และหนังสือพิมพ์ จำนวน 7 คน (ร้อยละ 25.92) ตามลำดับ

ด้านการใช้สื่อดิจิทัลประเภทซีดี/ดีวีดีพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เคยใช้สื่อดิจิทัลประเภทซีดี/ดีวีดี มากที่สุด จำนวน 20 คน (ร้อยละ 74.07) รองลงมาคือ ไม่เคยใช้ จำนวน 7 คน (ร้อยละ 25.92) โดยสาเหตุที่ไม่เคยใช้เพราะครูไม่อนุญาต

ด้านประเภทของทรัพยากรสารสนเทศที่ต้องการให้ห้องสมุดจัดหาให้บริการพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ต้องการให้ห้องสมุดจัดหาทรัพยากรสารสนเทศประเภทหนังสือความรู้ทั่วไปมากที่สุด จำนวน 15 คน (ร้อยละ 55.56) รองลงมาคือ หนังสือแบบเรียน จำนวน 14 คน (ร้อยละ 51.85) และการ์ตูน จำนวน 13 คน (ร้อยละ 48.15) ตามลำดับ

5.3 ความคิดเห็นของครูและนักเรียนโรงเรียนบ้านพุปลาไหลที่มีต่อ “โครงการห้องสมุดเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น”

ตารางที่ 3 แสดงความคิดเห็นของครูและนักเรียนโรงเรียนบ้านพุปลาไหลที่มีต่อ “โครงการห้องสมุดเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น”

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) การรับทราบหรือเข้าร่วม “โครงการห้องสมุดเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น”		
1.1) ทราบหรือเคยเข้าร่วมโครงการ	27	100.00
1.2) ไม่ทราบและไม่เคยเข้าร่วมโครงการ	0	0.00
2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของโครงการนี้ที่มีต่อชุมชนโรงเรียน และตนเอง		
2.1) มีประโยชน์	27	100.00
2.2) ไม่มีประโยชน์	0	0.00
3) ความต้องการให้มีโครงการในลักษณะนี้อย่างต่อเนื่อง		
3.1) ต้องการ	26	96.30
3.2) ไม่ต้องการ	1	3.70
4) ความต้องการให้ผู้ดำเนินโครงการปรับปรุงการดำเนินงานด้านใด		
4.1) ดีอยู่แล้ว ไม่ต้องปรับปรุง	21	77.78
4.2) ควรปรับปรุง	6	22.22

จากตารางที่ 3 แสดงความคิดเห็นของครูและนักเรียนโรงเรียนบ้านพุปลาไหลที่มีต่อ “โครงการห้องสมุดเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น” พบว่า มีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 27 คน ดังนี้

ด้านการรับทราบหรือเข้าร่วม “โครงการห้องสมุดเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น” พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดทราบหรือเคยเข้าร่วมโครงการห้องสมุดเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น จำนวน 27 คน (ร้อยละ 100)

ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของโครงการนี้ที่มีต่อชุมชน โรงเรียน และตนเอง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดเห็นว่า โครงการนี้มีประโยชน์ต่อชุมชน โรงเรียน และตนเอง จำนวน 27 คน (ร้อยละ 100) โดยระบุว่าโครงการนี้มีประโยชน์ในด้านให้แนวทางในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการอ่านให้ความรู้กับครูและนักเรียนในสถานศึกษานำความรู้ที่ได้รับมาใช้ในการสอนและการสืบค้นหาข้อมูลต่างๆ และใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

ด้านความต้องการให้มีโครงการในลักษณะนี้อย่างต่อเนื่อง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ต้องการให้มีโครงการในลักษณะนี้อย่างต่อเนื่องมากที่สุด จำนวน 26 คน (ร้อยละ 96.30) โดยระบุรูปแบบที่ต้องการ คือ ต้องการให้จัดอบรมเชิงปฏิบัติการด้วยการสาธิตและลงมือทำจริง การบรรยายควรให้เห็นภาพเพิ่มเติมสื่อสิ่งพิมพ์ประกอบการบรรยาย จัดให้มีการให้ความรู้เกี่ยวกับการอ่าน จัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในห้องสมุดและเรื่องอาเซียน และต้องการเรื่องที่ทันสมัย มีเทคโนโลยีที่ทำให้สืบค้นข้อมูลได้ง่าย รองลงมาคือ ไม่ต้องการ จำนวน 1 คน (ร้อยละ 3.70) โดยไม่ได้ระบุเหตุผล

ด้านความต้องการให้ผู้ดำเนินโครงการปรับปรุงการดำเนินงานพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เห็นว่า โครงการนี้ดีอยู่แล้วไม่ต้องปรับปรุงมากที่สุด จำนวน 21 คน (ร้อยละ 77.78) รองลงมา คือ ต้องการให้ปรับปรุง จำนวน 6 คน (ร้อยละ 22.20) โดยระบุว่าควรปรับปรุงเรื่องเนื้อหาในการอบรมให้สามารถปฏิบัติได้จริง และระบุหัวข้อที่ต้องการ คือ เรื่องเกี่ยวกับอาเซียน การอ่าน และการเขียน

6. สรุปและอภิปรายผล

6.1 พฤติกรรมการใช้ห้องสมุดและทรัพยากรสารสนเทศที่มาจากการดำเนิน “โครงการห้องสมุดเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น” ของครูและนักเรียนโรงเรียนบ้านพุดลาไหล

จากข้อมูลที่ได้รับพบว่า พฤติกรรมของครูและนักเรียนแสดงให้เห็นถึงการใช้ประโยชน์จากห้องสมุด เพราะมีการเข้าใช้ห้องสมุดเป็นประจำ ในช่วงที่ว่าง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมและประกอบการศึกษาตามหลักสูตร ส่วนใหญ่อ่านหนังสือประเภทการ์ตูน หนังสือความรู้ทั่วไป หนังสือแบบเรียน ส่วนใหญ่เคยใช้สไลด์ทัศนวัสดุประเภทซีดี/ดีวีดี และส่วนใหญ่ต้องการให้ห้องสมุดจัดหาทรัพยากรสารสนเทศประเภทหนังสือความรู้ทั่วไป หนังสือแบบเรียน และการ์ตูน นั้นย่อมแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าห้องสมุดเป็นแหล่งที่ให้ความรู้และความบันเทิงกับครูและนักเรียนโดยแท้จริง

6.2 ความคิดเห็นของครูและนักเรียนโรงเรียนบ้านพุดลาไหลที่มีต่อ “โครงการห้องสมุดเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น”

จากข้อมูลที่ได้รับพบว่า ครูและนักเรียนเห็นความสำคัญและประโยชน์ของโครงการนี้ เนื่องจากทุกคนทราบหรือเคยเข้าร่วมโครงการ ทุกคนเห็นว่าโครงการนี้มีประโยชน์ต่อชุมชน โรงเรียน และตนเอง และต้องการให้มีโครงการในลักษณะนี้อย่างต่อเนื่องโดยระบุว่าโครงการนี้ดีอยู่แล้วไม่ต้องปรับปรุงมากที่สุด ส่วนที่ต้องปรับปรุงมีจำนวนน้อย แต่ก็เป็นที่น่าสนใจที่ผู้ดำเนินโครงการน้อมรับไปพิจารณาในประเด็นด้านเนื้อหาในการอบรมให้สามารถปฏิบัติได้จริง และระบุหัวข้อที่ต้องการคือ เรื่องเกี่ยวกับอาเซียน การอ่าน และการเขียน ซึ่งในการจัดดำเนินโครงการต่อไป คณะผู้ดำเนินงานและนำไปปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป

7. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

7.1 หัวข้อการอบรมควรจัดในลักษณะการอบรมเชิงปฏิบัติการด้วยการสาธิตและลงมือทำจริง และหัวข้อนั้นคนทุกกลุ่มสามารถใช้ประโยชน์จากความรู้นั้นได้ร่วมกัน

7.2 ทรัพยากรสารสนเทศที่สำคัญควรเน้นความรู้ทั่วไป แบบเรียนและหนังสือบันเทิงคดีต่างๆ เพื่อให้ผู้ใช้ห้องสมุดได้รับทั้งความรู้และความบันเทิง

7.3 การดำเนินโครงการห้องสมุดเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นควรคำนึงถึงชุมชนด้วย โดยควรเข้าถึงชุมชน ประชาสัมพันธ์เห็นความสำคัญและเข้ามามีส่วนร่วมกับโครงการให้มากขึ้น โดยต้องจัดหาทรัพยากรสารสนเทศบางส่วนให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตและอาชีพของชุมชนเพื่อดึงชุมชนให้เข้ามาใช้บริการ

8. กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณครู และนักเรียน โรงเรียนบ้านพุปลาไหล จังหวัดนครราชสีมา ที่ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมต่างๆ ด้วยดีทุกครั้ง และขอขอบคุณผู้บริจาคหนังสือทุกท่าน

เอกสารอ้างอิง

ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนบ้านพุปลาไหล. (2556). สืบค้นเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2557.

URL: http://data.bopp_obec.info/emis_schooldata_view.php?School_ID=10302007048&

Area_CODE=3003

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 8.

กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร.

□ □ □ □